

Mardin Dijital Bibliyografyası: Mardin Araştırmaları İçin İşlevsel ve İlişkisel Bir Dijital Kaynak

Muhammed Çuha, Fırat Allak

Cite as [Atıf]: Çuha, M. & Allak, F. (2026). Mardin Dijital Bibliyografyası: Mardin Araştırmaları İşlevsel ve İlişkisel Bir Dijital Kaynak. *International Journal Mardin Studies*, 7(1), 77–91.

Article Type [Makale Türü]: Digital Resource Review [Dijital Kaynak İncelemesi]

Received [Geliş]: Jul [Temmuz] 31, 2026

Accepted [Kabul]: Aug [Ağustos] 3, 2026

Published [Yayın]: Aug [Ağustos] 8, 2026

Pub Season [Yayın Sezonu]: Jun [Haziran]

Plagiarism [İntihal]: This article has been scanned via a plagiarism software [Bu makalenin intihal içermediği teyit edilmiştir].

Review Process [Değerlendirme Süreci]: Double-blind peer review [Çift taraflı körleme].

Published by [Yayıncı]: Mardin Artuklu University [Mardin Artuklu Üniversitesi]

Copyright & License [Telif Hakkı & Lisans]: Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0 [Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır].

Conflict of Interest [Çıkar Çatışması]: Fırat Allak led the project conception and academic coordination, while Muhammed Çuha was responsible for platform design, software infrastructure, and data processing. The authors declare no financial or personal conflicts of interest [Fırat Allak proje fikri ve akademik koordinasyonu, Muhammed Çuha ise platform tasarımı, yazılım altyapısı ve veri işleme süreçlerini yürütmüştür. Yazarlar herhangi bir mali veya kişisel çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.].

AI Disclosure [Yapay Zeka Beyanı]: Generative AI was used to check the text for language and structure; the final content was reviewed by the authors [Metnin dil ve yapı bakımından kontrol edilmesinde üretken yapay zekâ desteği alınmış; nihai içerik yazarlar tarafından gözden geçirilmiştir].

Mardin Dijital Bibliyografyası: Mardin Araştırmaları İçin İşlevsel ve İlişkisel Bir Dijital Kaynak

Muhammed Çuha¹ Fırat Allak²

Özet

Mardin Dijital Bibliyografyası, Mardin ve ilçeleri üzerine farklı dönemlerde ve disiplinlerde üretilmiş akademik yayınları doğrulanmış, sınıflandırılmış ve aranabilir bir yapı içinde bir araya getiren açık erişimli bir dijital kaynak platformudur. Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından geliştirilen platform; kitap, kitap bölümü, makale, tez, bildiri ve rapor türündeki yayınların bibliyografik künyelerini ortak bir erişim noktası üzerinden araştırmacılara sunmaktadır. Bu çalışmada platform; kapsamı, veri yapısı, doğrulama süreci, arama ve filtreleme olanakları, ilişkisel keşif sistemi, istatistiksel görünümü, çok dilli erişim yapısı, katılımcı araçları ve teknik sürdürülebilirliği bakımından incelenmiştir. Bibliyografik kayıtların yazar, yer, konu, dönem, dil, yayın türü ve kategori bilgileriyle yapılandırılması, kaynakların yalnızca bulunmasını değil, literatürün farklı boyutlarıyla incelenmesini de mümkün kılmaktadır. Platformun İlişkileri Keşfet bölümü, ortak özelliklere sahip yayınlar arasında açıklanabilir bağlantılar kurarak doğrusal aramanın ötesinde bir literatür gezintisi sağlamaktadır. İstatistiksel görünüm ise Mardin araştırmalarının dönemsel, disiplinler ve mekansal dağılımını izlenebilir hale getirmektedir. Türkçe, İngilizce, Arapça ve Kürtçe arayüz seçenekleri, Mardin çalışmalarının çok dilli yapısına uygun bir erişim ortamı oluşturmaktadır. Kaynak önerme ve hata bildirme araçlarıyla desteklenen katılımcı model, veri tabanının araştırmacı ve yazar katkısıyla gelişmesine imkan vermektedir. Bu özellikleriyle Mardin Dijital Bibliyografyası, bölgesel akademik literatüre ilişkin bibliyografik bilginin derlenmesi, düzenlenmesi, erişilebilir kılınması ve yeni araştırma soruları bağlamında değerlendirilmesi için bütünlük bir dijital araştırma altyapısı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mardin Dijital Bibliyografyası, Mardin araştırmaları, bölgesel bibliyografya, bibliyografik veri tabanı, ilişkisel keşif, dijital beşeri bilimler.

Öne Çıkanlar

- Mardin odaklı yayınlar bir araya getirilerek araştırmacılara sistemli bir literatür derlemesi yapma imkânı sunulmaktadır.
- İlişkisel keşif yaklaşımı, bibliyografyayı durağan bir listeden araştırma haritasına dönüştürmektedir.
- Platform, Mardin araştırmaları için açık erişimli, çok dilli ve sürekli gelişen bir dijital araştırma ortamı sağlamaktadır.

^{1,2} Mardin Artuklu University, Mardin, Türkiye

Sorumlu yazar: Muhammed Çuha, Mardin Artuklu Üniversitesi, Nusaybin MYO, Seyahat-Turizm ve Eğlence Hizmetleri Bölümü, Kültürel Miras ve Turizm Programı, Mardin, Türkiye, Email: muhammedcuha@artuklu.edu.tr.

Kaynak bilgileri

Alan	Açıklama
Kaynağın adı	Mardin Dijital Bibliyografyası
Kurum	Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi
Erişim adresi	https://maum.com.tr
Erişim modeli	Açık erişim
İçerik kapsamı	Mardin ve ilçeleriyle ilgili kitap, kitap bölümü, makale, tez, bildiri, rapor ve diğer akademik yayınlar
Arayüz dilleri	Türkçe, İngilizce, Arapça ve Kürtçe
Güncel veri hacmi	3.935 doğrulanmış bibliyografik kayıt; 5.779 yazar kaydı
Proje yürütücüleri	Dr. Öğr. Üyesi Fırat Allak; Öğr. Gör. Muhammed Çuha

Giriş

Belirli bir kent veya bölge üzerine gelişen akademik literatür, farklı disiplinlerin yöntemleri, kavramları ve yayın gelenekleri doğrultusunda biçimlenmektedir. Disiplinler arası bu çeşitlilik araştırma alanını zenginleştirmekle birlikte, üretilen bilginin bütüncül ve birikimli biçimde izlenmesini güçleştirmektedir. Mardin üzerine yapılan çalışmalar da tarih, arkeoloji, mimarlık, sanat tarihi, sosyoloji, antropoloji, dil, edebiyat, din, turizm, coğrafya ve sağlık bilimleri gibi geniş bir disiplinler alana yayılmaktadır. Türkçe başta olmak üzere İngilizce, Arapça, Kürtçe ve diğer dillerde yayımlanan bu çalışmalar; akademik veri tabanları, lisansüstü tez arşivleri, yayınevi katalogları, kurumsal arşivler ve kişisel akademik sayfalar arasında dağılmış durumdadır.

Bu dağınık yapı, Mardin'e ilişkin belirli bir konunun ne ölçüde çalışıldığını, çalışmaların hangi dönemlerde yoğunlaştığını ve hangi araştırma alanlarıyla ilişkilendiğini belirlemeyi güçleştirmektedir. Genel amaçlı akademik indeksler önemli bir kaynak hacmi sunmakla birlikte, bölge merkezli bir sınıflandırma ve keşif düzeni kurmakta sınırlı kalmaktadır. Araştırmacının aynı konuyu farklı sistemlerde tekrar tekrar taraması gerekebilmekte; farklı yayın türleri arasında bağlantı kurulması ise çoğu zaman araştırmacının kişisel tarama deneyimine bağlı kalmaktadır.

Mardin Dijital Bibliyografyası, Mardin, ilçelerini ve literatür çalışmalarıyla şekillenmiş bölgeleri konu edinen akademik yayınları ortak bir veri yapısı içinde bir araya getirerek bu ayırık görünümü azaltmayı amaçlamaktadır. Platform, genel akademik veri tabanlarının yerine almak isteyen yeni bir indeks hedefiyle değil, söz konusu kaynaklarda yer alan yayınları Mardin odağında derleyen, doğrulayan, sınıflandıran ve özgün erişim noktalarıyla ilişkilendiren bir araştırma katmanı niteliğindedir. Bibliyografik kayıtlar DOI, ISBN, YÖK Tez numarası veya resmi kurumsal kayıt gibi tanımlayıcılar üzerinden mümkün olduğunca özgün kaynağa bağlanmaktadır. Böylece araştırmacıya yalnızca bir kaynak listesi değil, denetlenebilir bibliyografik bilgiye dayalı düzenli bir keşif ortamı sunulmaktadır.

Bölgesel ve Dijital Bibliyografyalar Bağlamında Mardin Dijital Bibliyografyası

Bibliyografyalar, belirli bir konu, coğrafya veya disipline ilişkin yayımlanmış kaynakları sistematik biçimde bir araya getirerek araştırmacıların literatüre erişimini kolaylaştıran temel başvuru araçlarıdır. Özellikle bölgesel bibliyografyalar, belirli bir şehir veya bölge üzerine üretilen yayınları tek bir çatı altında toplayarak literatürün bütüncül biçimde değerlendirilmesine katkı sağlamaktadır. Dijital teknolojilerin gelişmesiyle birlikte bibliyografik çalışmalar basılı kataloglardan çevrim içi veri tabanlarına dönüşmüş; arama, filtreleme, ilişkilendirme ve veri görselleştirme gibi işlevlerle daha kapsamlı araştırma altyapıları haline gelmiştir.

Bu yaklaşım doğrultusunda geliştirilen Mardin Dijital Bibliyografyası, Mardin ve ilçeleri üzerine farklı dönemlerde üretilmiş kitap, makale, tez, bildiri, kitap bölümü ve raporları doğrulanmış bibliyografik kayıtlar halinde araştırmacılara sunmaktadır. Kayıtların yazar, konu, yer, dönem, yayın türü, dil ve kategori gibi üst veri alanlarıyla yapılandırılması, literatürün farklı ölçütlere göre sorgulanmasına ve analiz edilmesine imkan vermektedir.

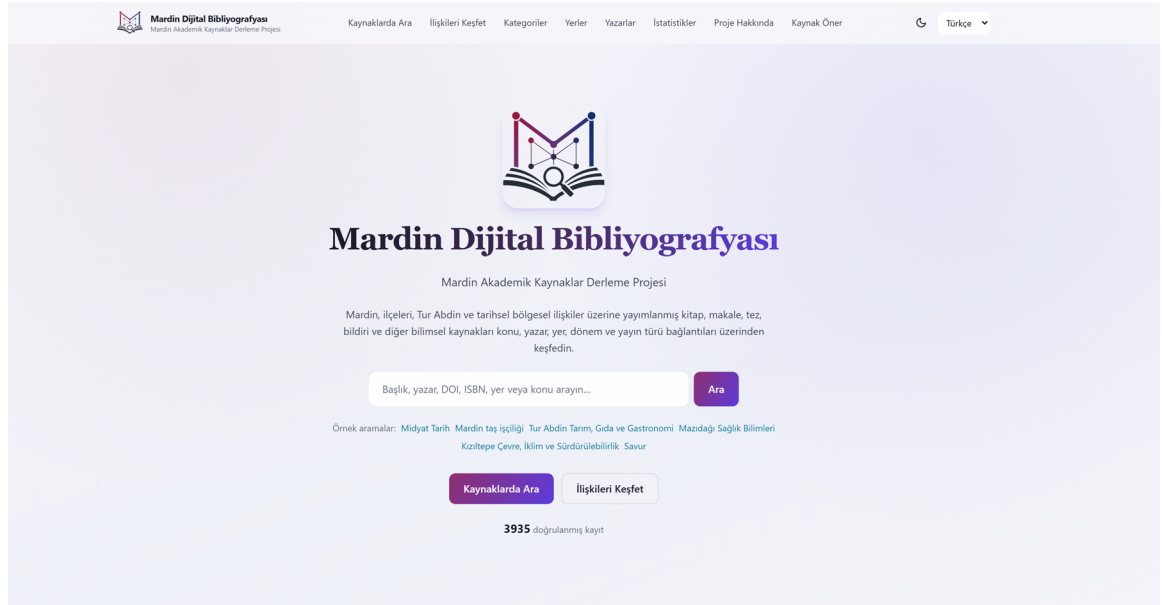
Platformun ilişkisel keşif sistemi, ortak özelliklere sahip yayınlar arasında açıklanabilir bağlantılar kurarak doğrusal aramanın ötesinde bir literatür keşfi sunmaktadır. İstatistiksel analiz araçları, çok dilli kullanıcı arayüzü, katılımcı veri güncelleme modeli ve açık erişim anlayışıyla Mardin Dijital Bibliyografyası, bölgesel bibliyografik bilginin derlenmesi, düzenlenmesi ve değerlendirilmesi için bütünlük bir dijital araştırma altyapısı niteliği taşımaktadır.

Projenin Gelişimi, Kapsamı ve Veri Yapısı

Mardin Dijital Bibliyografyası, Mardin Artuklu Üniversitesi bünyesinde faaliyet gösteren Mardin Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezinin Mardin odaklı akademik bilgi üretimini ve araştırma altyapısını güçlendirme vizyonu doğrultusunda geliştirilmiştir. Merkezin 2025 Temmuz ayında göreve başlayan yeni yönetimi ile birlikte araştırma projeleri, bilimsel toplantılar, seminerler ve yayın faaliyetleri Mardin'in tarihsel, kültürel ve toplumsal birikimini farklı disiplinlerin katkısıyla ele alacak şekilde yeniden yapılandırılmıştır. Bu kapsamda geliştirilen Mardin Dijital Bibliyografyası, araştırmacıların Mardin üzerine üretilen akademik literatüre güvenilir, sistematik ve sürdürülebilir biçimde erişebilmesini amaçlayan temel dijital altyapı projelerinden biri olarak hayata geçirilmiştir (Şekil 1).

Mardin üzerine oluşmuş yayın birikiminin tek bir erişim noktası altında toplanması fikri Dr. Öğr. Üyesi Fırat Allak tarafından geliştirilmiştir. Projenin kapsamının belirlenmesi, kaynakların derlenmesi ve editoryal işleyişinin

oluşturulması Dr. Öğr. Üyesi Fırat Allak ile Öğr. Gör Muhammed Çuha tarafından birlikte yürütülmüştür. Platformun bilgi mimarisi, kullanıcı arayüzü, yazılım altyapısı, veri işleme araçları ve web tasarımı Öğr. Gör. Muhammed Çuha tarafından hazırlanmıştır. Alan bilgisi ile dijital geliştirme süreçlerinin birlikte ele alınması, bibliyografik içeriğin teknik bir veri tabanından öte araştırma pratiğine uyarlanmış bir kaynak olarak yapılandırılmasını sağlamıştır.

Şekil 1: Mardin Dijital Bibliyografyası Ana Sayfası (Kaynak: Mardin Dijital Bibliyografyası, 18 Temmuz 2026)

Veri seti; kitap, kitap bölümü, araştırma makalesi, lisansüstü tez, bildiri ve rapor başta olmak üzere Mardin’i doğrudan konu edinen akademik yayın türlerinden oluşmaktadır. Kayıtlar eser adı, yazar, yayın yılı, dil, yayın türü, araştırma alanı, konu, yer, anahtar kelime ve tanımlayıcı bilgileri temelinde yapılandırılmaktadır. Aynı veri düzeninin farklı yayın türlerine uygulanması, kaynakların ortak bir arama ve sınıflandırma sistemi içinde incelenbilmesine imkan vermektedir. Veri setine, Mardin’i veya ilçelerinden, tarihi yerleşimlerinden ve Mardin’le doğrudan ilişkili kültürel coğrafyalardan en az birini temel araştırma konusu olarak ele alan akademik yayınlar dahil edilmektedir. Mardin’e yalnızca sınırlı veya dolaylı biçimde değinen yayınlar kapsam dışında tutulmakta; başlığında Mardin adı geçmemekle birlikte çalışmanın önemli bir bölümünü Mardin’e ayıran yayınlar içerik incelemesi sonucunda değerlendirilmektedir. Aynı yayının farklı baskıları, çevirileri veya bildiri ve makale sürümleri, bibliyografik farklılıkları ve yayın ilişkileri dikkate alınarak ayrı kayıtlar halinde veya bağlantılı biçimde düzenlenmektedir.

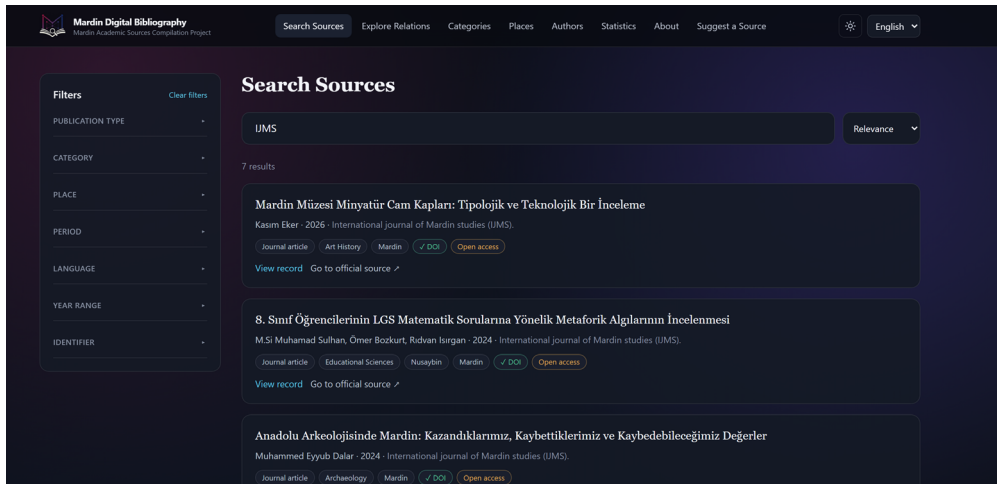
Geniş veri kümelerinden bibliyografik künye çıkarma, kayıtları düzenleme ve benzer verileri belirleme süreçlerinde Python tabanlı yardımcı araçlardan yararlanılmıştır. Otomatik veri işleme, editoryal incelemeyi destekleyen bir aşama olarak konumlandırılmış; doğrulama sorumluluğu proje

yürütücülerinde tutulmuştur. Kamuya açılan kayıtlarda DOI, ISBN, YÖK Tez numarası veya resmi kurumsal kayıt gibi doğrulanabilir tanımlayıcılar esas alınmakta; başlık, yazar, yıl ve yayın türü gibi temel alanlar ilgili kaynaklarla karşılaştırılmaktadır.

Platformun 18 Temmuz 2026 tarihli veri setinde, 1903-2026 yılları arasında yayımlanmış 3.935 doğrulanmış bibliyografik kayıt ve 5.779 yazar kaydı bulunmaktadır (Mardin Dijital Bibliyografyası, 2026). Bu sayı, Mardin üzerine üretilmiş bütün yayınların tamamlanmış bir envanterini değil, belirlenen kapsam ve doğrulama ölçütleri doğrultusunda ulaşılan güncel derleme düzeyini göstermektedir. Henüz tespit edilmemiş geçmiş dönem yayınları, yeni yayımlanan çalışmalar ve kullanıcılar tarafından önerilen kaynaklar editoryal değerlendirmeden geçirilerek veri setine eklenmektedir. Bu yönüyle bibliyografya, düzenli olarak güncellenen ve kapsamı kontrollü biçimde genişleyen dinamik bir akademik altyapı niteliğindedir.

Platformun İşlevsel Yapısı

Platformun temel işlevi, Mardin'e ilişkin derlenmiş bibliyografik kayıtlara hızlı ve çok boyutlu erişim sağlamaktır. Arama alanı eser adı, yazar, özet, anahtar kelime, yer ve kategori gibi farklı veri alanlarını birlikte taramaktadır. Sonuçlar yayın türü, araştırma alanı, yer, dönem, dil, tanımlayıcı türü ve açık erişim durumuna göre filtrelenebilmektedir. Filtrelerin birlikte kullanılabilmesi, geniş sonuç kümeleri içinde belirli araştırma ihtiyaçlarına karşılık gelen yayınların ayrıştırılmasını kolaylaştırmaktadır. Örneğin belirli bir ilçe üzerine hazırlanmış lisansüstü tezler ya da Mardin mimarisi hakkında belirli bir dönemde yayımlanmış makaleler tek bir arama akışı içinde görüntülenebilmektedir (Şekil 2).

Şekil 2: Platformun Arama ve Filtreleme Ekranı (Kaynak: Mardin Dijital Bibliyografyası, 18 Temmuz 2026)

Her kayıt sayfasında eserin bibliyografik künyesini oluşturan başlık, yazar veya yazarlar, yayın yılı, yayın türü, dil ve ilgili sınıflandırma bilgileri birlikte sunulmaktadır. Tanımlayıcı bilgisi bulunan kayıtlarda kullanıcı, DOI, ISBN, YÖK Tez numarası veya resmi kayıt bağlantısı üzerinden özgün kaynağa yönlendirilmektedir. Platform bu yönüyle tam metinleri kendi bünyesinde çoğaltan bir dijital depo değil, doğrulanmış bibliyografik bilgiyi özgün erişim noktalarıyla ilişkilendiren bir keşif aracıdır. Farklı yayın türlerinin aynı sonuç kümesinde sunulması, bir konuya ilişkin tez, makale, kitap bölümü ve bildirilerin birlikte değerlendirilmesine imkan vermektedir (Şekil 3).

Mardin Dijital Bibliyografyası
Mardin Akademik Kaynaklar Listeleme Projesi

Kaynaklarda Ara İlişkileri Keşfet Kategoriler Yerler Yazarlar İstatistikler Proje Hakkında Kaynak Öner

Türkçe

Akademik makale El Sanatları ve Geleneksel Üretim

Mardin'deki Gümüş Telkâri Atölyeleri ve Ustaları Üzerine Bir Araştırma

Fırat Allak · 2024

[Resmi kaynağa git](#)

Özet

Anadolu'da yaklaşık olarak 2500 senelik bir geçmişe sahip olan telkâri sanatının ülkemizde en önemli kentlerinden biri olan Mardin, telkârde kullanılan araç-gereçleri, bu sanatı vücuda getiren ustaları ve üretim aşamalarıyla geleneksel özelliklerini koruduğu anlaşılmaktadır. Türkiye'de Mardin, Ankara Beypazarı ve Trabzon kentlerinde icra edilen telkâri tekniği ile asırlardır farklı amaçlarda kullanılan takılar, ev aksesuarları, hediyeelik eşya gibi objeler üretilmektedir. Yerel, ulusal ve evrensel boyutta Mardin ile özdeşleşen telkâri sanatı günümüzde ağırlıklı olarak Midyat ve Artuklu ilçelerinde yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmada bahsi edilen iki ilçede gümüş telkâri atölyeleri ve ustaları ele alınmıştır. Çalışmada Midyat ve Artuklu ilçelerinde yer alan ustalarla atölye ortamında birebir görüşülerek kişisel bilgileri ve yaptıkları ürünler kayıt altına alınmıştır. Bu bağlamda gümüş telkâri alanında takılardan ev eşyasına kadar farklı işleve sahip geniş bir ürün yelpazesinin ustalar tarafından geleneksel yöntemlerle üretildiği tespit edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen ustalar, kentin önemli sanat kolu olan gümüş telkârının üretim süreci ve bu sanatın geleceği ile ilgili düşüncelerini belirtmişlerdir. Ustaların bir kısmı devletin çeşitli kurumlarında bu kadim sanatı icra ederken, bir bölümü de kendi özel atölyelerinde hem üretim hem pazarlama yapmaktadır.

Anahtar kelimeler

Humanities Art Physics

İlgili yerler **Dönemler**

Midyat Mardin Artuklu

Atıf

APA 7 [Kopyala](#)

Künye

Yayın yılı 2024
Yayın türü Akademik makale
Dil TR
Yayın yeri Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi
Sayı 14
Sayfalar 1370-1391

Kimlikler

DOI 10.51531/korkutataturkiyat.1417983
OpenAlex W4392283430

Doğrulama

Son doğrulama: 2026-07-18
KANIT KAYNAKLARI
OpenAlex [title, doi, authors, year - 2026-07-17](#)
Crossref [title, doi - 2026-07-18](#)
Kapsam terimleri eşleştirdi: mardin, artuklu, midyat (title, abstract)
[Hata Bildir](#)

[Resmi kaynağa git](#)

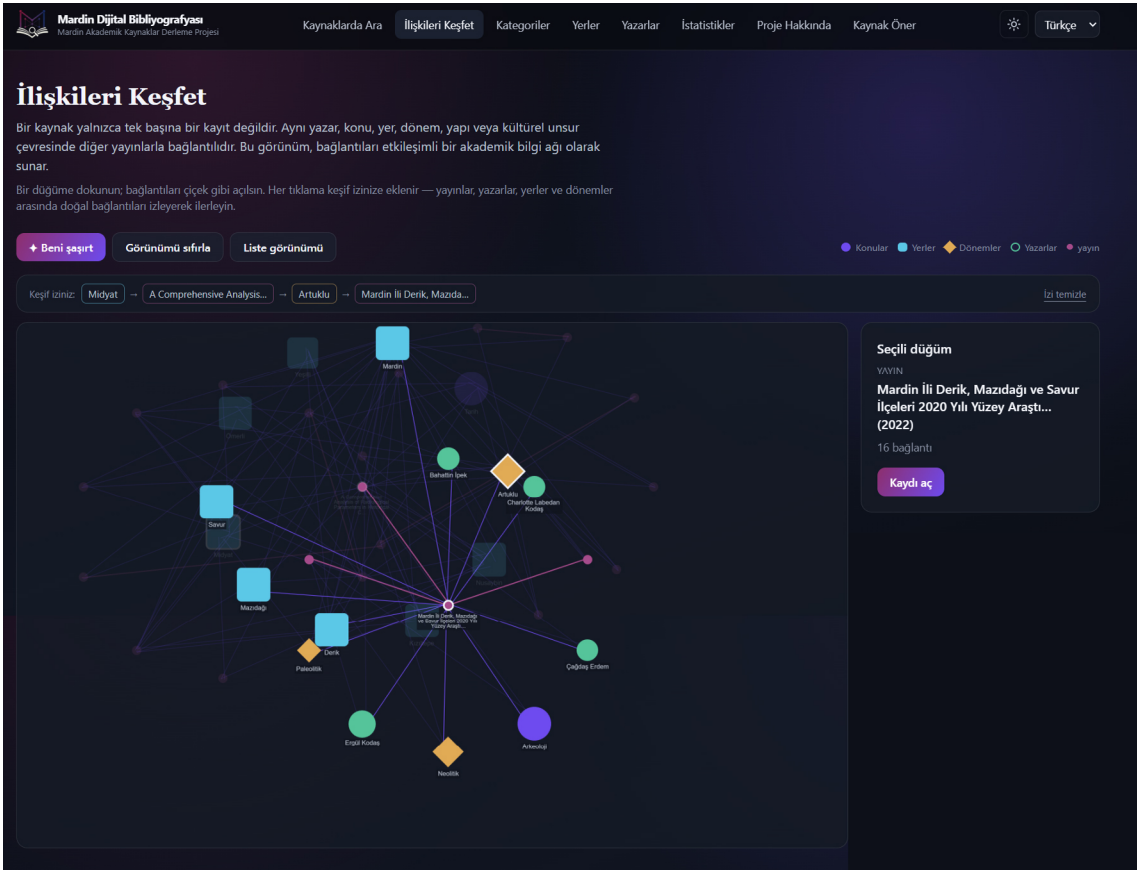
Şekil 3: Örnek Bir Bibliyografik Kayıt Sayfası (Kaynak: Mardin Dijital Bibliyografyası, 18 Temmuz 2026)

İlişkileri Keşfet bölümü, platformu klasik bibliyografik listeleme yaklaşımından ayıran başlıca işlevlerden biridir. Geleneksel anahtar kelime aramasından farklı olarak bu bölümde, bilinen bir kayıttan hareketle ortak yazar, yer, kategori, dönem veya anahtar kelime özelliklerine sahip diğer yayınlara ulaşılabilir. Bağlantılar, önceden tanımlanmış, açıklanabilir ve yeniden üretilebilir ölçütler üzerinden hesaplanmaktadır. Platformun 18 Temmuz 2026 tarihli veri setinde 31.461 ilişki bağı bulunmaktadır. Bağlantı gerekçelerinin kullanıcıya gösterilmesi, bir yayından diğerine hangi ortak özellik üzerinden geçildiğinin izlenmesine imkan vermektedir (Şekil 4).

İlişkisel keşif, özellikle araştırma konusu henüz kesinleşmemiş kullanıcıların

literatür içindeki konu, yer, dönem ve disiplin bağlantılarını görmesine yardımcı olmaktadır. Belirli bir yapı, yerleşim, dönem veya temadan başlayan tarama, bağlantılı yayınlar üzerinden farklı disiplinlere ve yeni araştırma sorularına doğru genişleyebilmektedir. Böylece platform, bilinen bir künyenin bulunduğu veri tabanı olmanın ötesine geçerek literatür içinde yön bulmayı ve kaynaklar arasında anlamlı bağlantılar kurmayı destekleyen bir araştırma ortamı niteliği kazanmaktadır.

İlişki ağında gösterilen bağlantılar, kayıtların paylaştığı bibliyografik ve sınıflandırma alanlarından üretilmektedir. Ortak özelliklerin çok sayıda ve genel bağlantı oluşturmasını önlemek amacıyla görüntülenen düğüm ve bağ sayısı arayüz düzeyinde sınırlandırılmaktadır. Kullanıcı, bağlantının ortak yazar, yer, dönem, kategori veya anahtar kelime gibi hangi gerekçeye dayandığını doğrudan görebilmektedir.

Şekil 4: İlişkileri Keşfet Görünümü ve Örnek Bağlantılar (Kaynak: Mardin Dijital Bibliyografyası, 18 Temmuz 2026)

İstatistik sayfası, veri setinin yıllara, yayın türlerine, dillere, kategorilere, yerlere ve tanımlayıcı türlerine göre dağılımını etkileşimli grafikler üzerinden sunmaktadır. Grafiklerdeki alanların ilgili filtrelenmiş sonuçlara bağlanması, sayısal görünüm ile tekil bibliyografik kayıtlar arasında doğrudan geçiş kurulmasını sağlamaktadır. Yerler bölümü ise Mardin'in ilçeleri ve

araştırmalara konu olan mekanlar üzerinden literatüre sayısal ve görsel erişim imkanı vermektedir. Bu görünüm, yayınların mekansal dağılımının incelenmesini ve araştırmalarda öne çıkan ya da görece daha az temsil edilen yerlerin belirlenmesini kolaylaştırmaktadır.

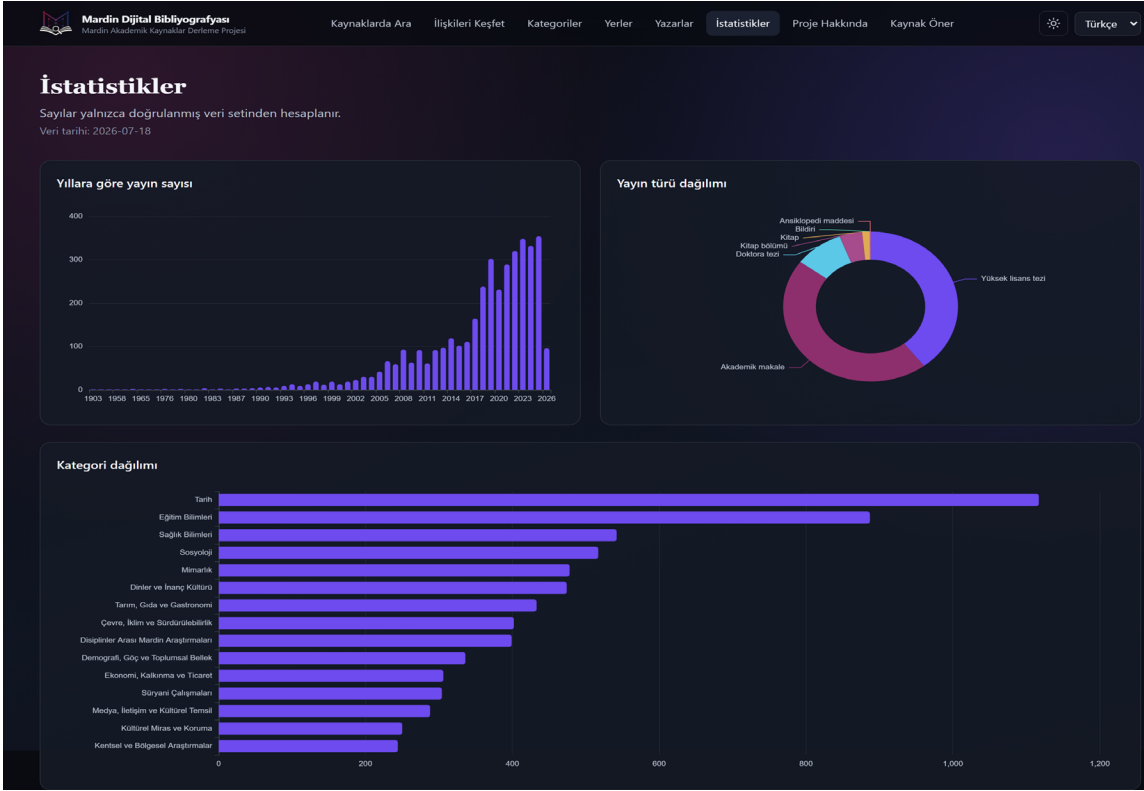
Platform Türkçe, İngilizce, Arapça ve Kürtçe arayüz seçeneklerine sahiptir. Çok dilli yapı, Mardin'in tarihsel ve toplumsal çoğulluğuyla uyumlu bir erişim ortamı oluştururken farklı ülkelerden araştırmacıların temel gezinme ve arama araçlarını kullanabilmesine de katkı sağlamaktadır. Arayüz dilinin değiştirilmesi yayınların özgün bibliyografik verisini dönüştürmemekte; kullanıcının platform işlevlerine erişimini kolaylaştırmaktadır.

Teknik altyapıda kullanılan Astro, içerik sayfalarının önceden üretilmesine ve sunucu tarafındaki işlem yükünün azaltılmasına imkan veren bir statik site geliştirme aracıdır. Pagefind platform içi arama indeksini, Cytoscape.js ilişkisel ağ görselleştirmelerini, Apache ECharts ise istatistiksel görünümeleri desteklemektedir. Bu bileşenler, kullanıcı tarafında hızlı çalışan ve sürekli bir sunucu uygulamasına bağımlılığı sınırlayan bir mimari içinde bir araya getirilmiştir. Veri dosyalarıyla sunum katmanının birbirinden ayrılması, yeni kayıtların eklenmesini ve arayüz geliştirmelerinin kontrollü biçimde sürdürülmesini kolaylaştırmaktadır.

Bilimsel Değer, Katılımcılık ve Sürdürülebilirlik

Mardin Dijital Bibliyografyasının bilimsel açıdan değeri, çeşitli yayın türlerini tek bir erişim noktasında buluşturmanın yanı sıra bibliyografik birikimi araştırılabilir bir veri ağına dönüştürmesinden kaynaklanmaktadır. Kaynakların ortak alanlar üzerinden sınıflandırılması, Mardin hakkında üretilen akademik bilginin dönemsel, disipliner, dilsel ve mekansal dağılımının incelenmesine imkan vermektedir. Yıllara göre yayın sayıları, öne çıkan araştırma alanları, kullanılan diller, yayın türleri ve çalışılan yerler, Mardin araştırmalarının gelişimini izlemek için temel göstergeler sunmaktadır (Şekil 5).

Bu göstergeler, literatürdeki yoğunlaşmaların ve yeni çalışma imkanlarının belirlenmesine katkı sağlayabilir. Belirli konuların hangi dönemlerde öne çıktığı, bazı ilçelerin akademik yayınlarda ne ölçüde temsil edildiği veya hangi disiplinlerde sınırlı bir birikim bulunduğu, yeni araştırma sorularının geliştirilmesinde kullanılabilir. Veri setinin genişlemesiyle birlikte platformun betimsel bibliyometrik incelemeler, bilim haritalama çalışmaları ve bölgesel araştırma politikalarının değerlendirilmesi için daha kapsamlı bir kaynak oluşturması beklenmektedir.

Şekil 5: Platformun İstatistikler Görünüm Sayfası (Kaynak: Mardin Dijital Bibliyografyası, 18 Temmuz 2026)

Platform; lisansüstü araştırmacılar için literatüre giriş noktası, dersler için tematik okuma listesi kaynağı ve bilimsel projeler için ön tarama ortamı olarak da kullanılabilir. Bibliyografik kayıtların özgün kaynaklara yönlendirilmesi, araştırmacının yalnızca künye bilgisine ulaşmasını değil, ilgili yayının doğrulanabilir erişim kaynağını da tespit etmesini sağlamaktadır. İlişkisel keşif ve istatistiksel görünüm, literatür taramasını tekil sorguların ötesine taşıyarak alanın genel yapısını değerlendirmeye yardımcı olmaktadır.

Bölgesel bir bibliyografyanın güncelliğini koruyabilmesi, düzenli editoryal çalışmanın yanı sıra araştırmacıların ve yayın sahiplerinin katkısını da gerektirmektedir. *Kaynak Öner* bölümü, kullanıcıların veri tabanında henüz yer almayan yayınları proje ekibine iletmesine imkan vermektedir. Yazar bildirimleri, kurumsal akademik öz geçmişler ve YÖKSİS kayıtları, yeni veya eksik kaynakların belirlenmesinde yararlanılan veri kanalları arasındadır. Aktif olarak işleyen ve yeni kayıt taleplerinin alındığı sistematüğün yanında, *Hata Bildir* işlevi aracılığıyla da bibliyografik künye, sınıflandırma veya dış bağlantı hakkında düzeltme önerisi sunulabilmektedir (Şekil 6).

Mardin Dijital Bibliyografyası
Mardin Akademik Kaynaklar Değerleme Projesi

Kaynaklarda Ara İlişkileri Keşfet Kategoriler Yerler Yazarlar İstatistikler Proje Hakkında **Kaynak Öner**

Kaynak Öner

Arşivde yer almayan Mardin odaklı bilimsel bir yayın biliyor musunuz? DOI, ISBN, YÖK Tez numarası veya resmi kayıt bağlantısıyla birlikte önerinizi iletebilirsiniz. Öneriler doğrulama ve kapsam incelemesinden sonra değerlendirilir, otomatik olarak yayımlanmaz.

Kişisel bilgiler

Ad ve soyad * E-posta *

Kurum (isteğe bağlı)

Yayın bilgileri

Yayın türü * Yayın yılı *

Akademik makale

Yayın başlığı *

Şekil 6: Platformun Kaynak Öneri Formu (Kaynak: Mardin Dijital Bibliyografyası, 18 Temmuz 2026)

Kullanıcı geri bildirimleri doğrudan veri tabanına aktarılmamakta, editoryal kontrolden geçirildikten sonra yayımlanmaktadır. Böylece katılımcı gelişim ile veri güvenilirliği arasında denge kurulmaktadır. Kullanıcı geri bildirimleri ve platformun kullanım biçimleri, sonraki sürümlerde geliştirilecek işlevlerin belirlenmesi bakımından da veri sağlamaktadır. Veri kapsamının genişletilmesi, bibliyografik dışa aktarma seçenekleri, araştırmacı tanımlayıcıları ve doğrulanmış veri setinin bilimsel yeniden kullanımına yönelik hizmetler bu gelişim doğrultusunda değerlendirilmektedir.

Yapay zeka destekli kodlama araçlarından platformun teknik geliştirme ve veri işleme süreçlerinde yararlanılmıştır. Bununla birlikte bibliyografik kayıtların doğrulanması, sınıflandırılması ve yayımlanmasına ilişkin nihai kararlar proje yürütücülerinin editoryal denetiminde tutulmuştur. Bu kullanım biçiminde üretken yapay zeka, akademik bilginin kaynağı veya bağımsız karar vericisi olarak değil, yazılım geliştirme ve veri düzenleme süreçlerini destekleyen yardımcı bir araç olarak konumlandırılmıştır. Statik teknik mimari, açık web bileşenleri ve yapılandırılmış editoryal iş akışı, büyüyen veri setinin sürdürülebilir biçimde yönetilmesi için temel oluşturmaktadır.

Mardin Dijital Bibliyografyasında yer alan kayıtlar, proje kapsamında tespit edilen ve belirlenen doğrulama ölçütlerini karşılayan yayınlarla sınırlıdır. Bu nedenle veri seti, Mardin üzerine üretilmiş bütün akademik yayınların tamamlanmış bir envanteri olarak değerlendirilmemelidir. Özellikle erken tarihli yayınlar, yalnızca basılı kataloglarda yer alan çalışmalar, farklı alfabe

ve yazım biçimleriyle yayımlanmış eserler ile dijital tanımlayıcıya sahip olmayan kaynakların tespiti daha uzun süreli araştırma gerektirmektedir.

Yazar kayıtlarında aynı kişiye ait farklı ad biçimlerinin birleştirilmesi, değişen dış bağlantıların güncellenmesi, yabancı dillerdeki yayınların kapsamının genişletilmesi ve konu sınıflandırmalarının geliştirilmesi devam eden editöryal süreçler arasındadır. Platformda sunulan istatistikler de veri setinin incelenen tarihteki kapsamını yansıtmakta olup Mardin araştırmalarının tamamını eksiksiz biçimde temsil ettiği varsayılmamalıdır.

Bulgular

Web tabanlı Mardin Dijital Bibliyografyası, kurumsal ve açık erişimli bir dijital altyapı ile ziyaretçilerine odağı belirlenmiş bir deneyim sunmaktadır. Kitap, tez, makale ve bildiri gibi farklı akademik türleri bir arada barındırırken, künye sistemiyle toplanan bu arşivi ham bilgi hâinden çıkarıp veriye dönüştürmektedir. Bu sayede veriler arasında kelime tabanlı bağlar kurularak arşiv, kümülatif bir veri ağına dönüştürülmektedir. Sistematik veri toplama işlemi editörlere bağlı olduğu için sürdürülebilirlik açısından bir sorun oluşturmaktadır. Yeni kaynaklar için periyodik güncellemeler üzerine planlama yapılırsa da düzenli veri akışını sağlamak adına API (Uygulama Programlama Arabirimi) gibi araçlara ihtiyaç vardır.

Platformun güçlü yönlerinden biri de yapay zekâ destekli veri işleme araçlarıyla derlenen kaynakların resmî kaynaklarla eşleştirilerek doğrulanmasıdır. DOI ve ISBN benzeri resmî kayıtların künyeye işlenmesi, araştırmacıların doğrudan kaynağa erişmesine olanak sağlamaktadır. Veri toplamada olduğu gibi veri işleme sistematüğinde de editör kısıtlılığı bulunmaktadır. Sitenin kurucuları tarafından sürdürülen bu sürecin daha verimli hâle gelmesi adına gelişmiş teknolojik desteklere ihtiyaç vardır. Platform bağımsız bir proje olarak geliştirildiği ve açık kaynaklı sistemler üzerinden maliyeti azaltmak üzere kurgulandığı için bu tür gelişmiş teknolojik desteklere ulaşmak zorluklar arasında yer almaktadır.

Arama tabanlı sistematüğün yanı sıra platformu benzer platformlardan ayıran yegâne özellik, ilişkileri Keşfet özelliğidir. Kaynaklar arasında kelime verisi üzerinden örülen bu ağ sistematüğü, kullanıcı deneyimi açısından yalnızca arama değil, keşif olanağı da sunmaktadır. Böylece akademik üretimin multidisipliner yönü ortaya konmaktadır. Platform, hem yeni kaynakların eklenmesinde hem de künye verilerindeki hataların tespitinde ziyaretçilerinden destek almaktadır. Form üzerinden geri bildirim sağlanarak kaynakların doğrulanması ve yeni kaynakların eklenmesi mümkün olmaktadır. Katılımcı iş birliği sayesinde bütçe kaynaklı zorlukların nispeten aşılması hedeflense de yeni sürümler için kaynak desteği zaruri görünmektedir.

Gelecek planlamasında, web tabanlı altyapısının mobil uygulamaya

dönüştürülerek kullanıcıların araştırma deneyiminin yanında çalışma düzenine de odaklanması planlanmaktadır. Bu sayede Mardin özeline odaklanan bu yapının, yeni kaynakların tanıtılması ve platformun araçsallığının ön plana çıkarılması yoluyla yeni araştırmaların geliştirilmesine öncülük etmesi hedeflenmektedir. Not alma ve kaynakça veri seti oluşturma gibi özelliklerin ekleneceği mobil uygulamanın yanında Zotero, Mendeley ve EndNote gibi referans yönetim uygulamalarına yönelik atıf dışı aktarma sisteminin oluşturulması hedeflenmektedir. Ayrıca platformun sunduğu anketler, site ziyaretçi metrikleri ve kullanıcı geri dönüşleri aracılığıyla bu tür uygulamalara yönelik talebin ölçülmesi ve buna göre iyileştirmelerin yapılması öngörülmektedir.

Genel olarak Mardin Dijital Bibliyografyası, yalnızca filtrelenmiş bir bölgesel arşiv olmanın dışına çıkmış; doğrulanmış veri yapısı, çok yönlü arama olanakları, ilişkisel keşif sistemi ve katılımcı geliştirme modeliyle alışlagelmiş bibliyografyaların ötesine geçen işlevsel bir dijital araştırma altyapısı olarak geliştirilmiştir. Platformun akademik katkısı, özellikle vaka çalışması niteliğinde bir Mardin odağı sunarak bölgesel akademik gelişimi hedeflemesinde görülmektedir. Aynı zamanda benzer işlevlere sahip araştırma merkezleri için örnek bir proje olarak ön plana çıkmaktadır. Ayrıca projenin anketler ve kullanıcı geri bildirimleri doğrultusunda gelişmesiyle bilimsel yönünün daha da güçlenebileceği değerlendirilmektedir.

Sonuç

Mardin Dijital Bibliyografyası, Mardin'e ilişkin farklı disiplinlerde ve yayın ortamlarında dağılmış akademik literatürü doğrulanmış ve yapılandırılmış bibliyografik kayıtlar üzerinden bir araya getiren açık erişimli bir dijital araştırma kaynağıdır. Arama ve filtreleme araçları, özgün kaynağa yönlendiren kayıt sayfaları, ilişkisel keşif ağı, istatistiksel görünüm, mekansal erişim ve çok dilli arayüz, platformun geleneksel bir yayın listesinin ötesinde işlev kazanmasını sağlamaktadır.

Platformun temel katkısı, Mardin hakkında üretilmiş bilimsel bilgiyi erişilebilir kılmanın yanı sıra bu bilginin konu, dönem, yer, dil ve yayın türü bakımından nasıl dağıldığını görünür hale getirmesidir. İlişkisel yapı, araştırmacının bilinen bir kaynaktan hareketle yeni yayınlara ve araştırma bağlantılarına ulaşmasını desteklemekte; istatistiksel görünüm ise literatürdeki yoğunlaşmaların ve görece sınırlı kalmış araştırma alanlarının değerlendirilmesine imkan vermektedir. Kaynak önerme ve hata bildirme araçları veri setinin katılımcı biçimde gelişmesini sağlarken, editoryal denetim bibliyografik güvenilirliğin korunmasına katkıda bulunmaktadır.

Bu özellikleriyle Mardin Dijital Bibliyografyası; literatür taraması, araştırma konusu geliştirme, bölgesel akademik üretimi izleme, betimsel bibliyometrik incelemeler ve bilim haritalama çalışmaları için bütünleşik

bir altyapı sunmaktadır. Veri kapsamının genişletilmesi, yazar otorite kayıtlarının geliştirilmesi, araştırmacı tanımlayıcılarının sisteme eklenmesi ve veri yeniden kullanım hizmetlerinin oluşturulmasıyla platformun Mardin çalışmalarının kurumsal hafızasına, araştırma kapasitesine ve ulusal ve uluslararası görünürlüğüne sağlayacağı katkının artması beklenmektedir.

Kaynakça

Mardin Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi. (2026). *Mardin Dijital Bibliyografyası*. Mardin Artuklu Üniversitesi. <https://maum.com.tr/>

Received: 31 July 2026
Accepted: 03 August 2026
Published: 8 August 2026

©Author(s), 2026

dergipark.org.tr/tr/pub/ijms

ROR ID: 0396cd675
 MAÜ
PRESS

Mardin Digital Bibliography: A Functional and Relational Digital Resource for Mardin Studies

Muhammed Çuha¹ Firat Allak²

Abstract

The Mardin Digital Bibliography is an open-access digital resource platform that brings together verified, classified, and searchable academic publications produced on Mardin and its districts across different periods and disciplines. Developed by the Mardin Research Application and Research Center at Mardin Artuklu University, the platform provides researchers with a unified access point to bibliographic records of books, book chapters, journal articles, theses, conference papers, and reports. This study examines the platform in terms of its scope, data structure, verification process, search and filtering capabilities, relational discovery system, statistical visualizations, multilingual accessibility, participatory tools, and technical sustainability. The organization of bibliographic records according to author, location, subject, period, language, publication type, and category enables not only the retrieval of sources but also the analysis of the literature from multiple perspectives. The platform's Discover Relationships feature establishes explainable connections among publications that share common characteristics, enabling users to explore the literature beyond conventional linear searching. Its statistical visualizations make it possible to monitor the temporal, disciplinary, and spatial distribution of research on Mardin. The availability of Turkish, English, Arabic, and Kurdish interface options provides an accessible environment that reflects the multilingual nature of Mardin studies. Furthermore, the participatory model, supported by source recommendation and error reporting tools, enables the database to grow through contributions from researchers and authors. With these features, the Mardin Digital Bibliography provides an integrated digital research infrastructure for collecting, organizing, and making bibliographic information on the regional academic literature accessible, while also facilitating its evaluation within the framework of new research questions.

Keywords: Mardin Digital Bibliography, Mardin studies, regional bibliography, bibliographic database, relational discovery, digital humanities

Highlights

- Publications on Mardin are brought together to support systematic literature compilation.
- Relational discovery transforms the bibliography from a static list into a research map.
- The platform provides an open-access, multilingual, and continuously evolving environment for Mardin studies.

^{1,2} Mardin Artuklu University, Mardin, Türkiye

Corresponding author: Muhammed Çuha, Mardin Artuklu University, Nusaybin Vocational School, Department of Travel, Tourism and Entertainment Services, Cultural Heritage and Tourism Program, Mardin, Türkiye, Email: muhammedcuha@artuklu.edu.tr.